



Znanstveno vijeće Instituta za javne financije, na temelju čl. 19. Statuta Instituta za javne financije, na sjednici održanoj 10. srpnja 2026. donosi

ETIČKI KODEKS

INSTITUTA ZA JAVNE FINACIJE

Temeljna načela

Članak 1.

Etički kodeks (u daljnjem tekstu: Kodeks) određuje etičnost kao skup načela i vrijednosti u znanosti, poslovnim odnosima i odnosima prema javnosti.

Članak 2.

(1) Temeljne vrijednosti za koje se Institut za javne financije (u daljnjem tekstu: Institut) zalaže jesu: čestitost, akademska izvrsnost i sloboda, međusobno uvažavanje i ljudsko dostojanstvo, osobna odgovornost i odgovornost Instituta.

(2) Kodeksom se ne ograničava ljudska, intelektualna i akademska sloboda, nego naglašava uloga civiliziranog odnosa među zaposlenicima i odgovorno ostvarivanje njihovih prava u skladu s odgovornošću u znanstvenom i stručnom radu te radnim obvezama.

(3) Načela ovog Kodeksa trebaju se pridržavati svi zaposlenici Instituta, vanjski suradnici, te sve fizičke i pravne osobe koje koriste resurse i kompetencije Instituta.

(4) Osobe obuhvaćene ovim Kodeksom obvezne su ponašati se tako da čuvaju ugled i dostojanstvo svoje profesije kao i povjerenje javnosti u etičko postupanje Instituta.

(5) Nadležna tijela Instituta dužna su pravodobno djelovati radi prevencije i suzbijanja povreda Kodeksa. U tu svrhu, nadležna tijela trebaju pokretati postupke i poduzimati druge radnje u granicama svoje nadležnosti koje omogućuju i osiguravaju ponašanje zaposlenika Instituta u skladu s ovim Kodeksom.

Odnos prema Institutu i javnosti

Članak 3.

(1) Zaposlenici Instituta dužni su u zasnivanju i ispunjavanju svih ugovornih, znanstvenih, stručnih i drugih obveza prema Institutu, drugim ustanovama i javnosti ponašati se pošteno, odgovorno, savjesno, vjerodostojno, nepristrano i pristojno.

(2) O osobnom angažmanu zaposlenika Instituta na projektima, u nastavi i ostalim poslovima izvan Instituta odluku donosi ravnatelj na temelju prethodnog mišljenja Znanstvenog vijeća.

Članak 4.

(1) U ispunjavanju svih svojih obveza prema Institutu, drugim ustanovama i prema javnosti, zaposlenici su dužni izbjeći financijski i vlasnički sukob interesa, sukob interesa prema Institutu i sukob privrženosti.

(2) Sukob interesa je pojava u kojoj djelovanje zaposlenika uključuje postojanje sukoba osobnih interesa i obveza prema Institutu, ili u značajnoj mjeri postoji dojam takve situacije.

(3) Sukob privrženosti pojava je u kojoj postoji djelovanje ili zaposlenost koje ograničava obavljanje radnih obveza i odgovornosti preuzetih od Instituta.

Članak 5.

(1) U Institutu je nužno izbjegavati zapošljavanje osoba za koje se, zbog rodbinskih ili bliskih odnosa s osobama koje bi im bile izravno nadređene, može u razumnoj mjeri procijeniti postojanje sukoba interesa.

(2) Nužno je izbjegavati svaki oblik nepotizma – stavljanja određenih osoba u povlašteni položaj u odnosu na druge osobe koje raspolažu jednakim ili boljim sposobnostima.

Članak 6.

(1) Zaposlenici Instituta ne smiju primati nikakve darove za koje postoji razumna pretpostavka da će utjecati na njihovu objektivnost te ispunjavanje i poštivanje profesionalnih prava, dužnosti i obveza.

(2) Dužnost je zaposlenika Instituta otklanjati svaki pokušaj korupcije.

Članak 7.

Zaposlenici Instituta trebaju održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima te nastojati učinkovito koristiti institutske resurse, kao i sredstva poreznih obveznika, težeći povećanju dobrobiti znanosti i Instituta te nastojeći da njihova istraživanja budu društveno važna i donose nove spoznaje.

Članak 8.

Zaposlenici su dužni poznavati Statut Instituta i ostale normative propise Instituta te odgovarajuću zakonsku regulativu koja se tiče njihovih radnih obveza.

Članak 9.

(1) Svi zaposlenici koji na temelju svoje pozicije u Institutu raspolažu podacima sa statusom povjerljivosti trebaju trajno štiti tajnost takvih podataka, bez obzira na trajanje radnog odnosa. Podacima sa statusom povjerljivosti smatraju se podaci čija tajnost proizlazi iz potrebe zaštite prava zaposlenika i koji su zakonom, općim aktima Instituta, ili odlukom nadležnog tijela donesenom na temelju tih propisa, proglašeni povjerljivima.

(2) Zaposlenici ne smiju unositi podatke sa statusom povjerljivosti, osobne podatke ni druge zaštićene ili osjetljive podatke u digitalne platforme, aplikacije, mrežne servise, alate umjetne inteligencije i druge informacijske sustave koji nisu pod neposrednom kontrolom Instituta ili za čije korištenje Institut nije dao posebno pisano odobrenje, ako postoji rizik njihove pohrane, neovlaštene obrade, otkrivanja ili pristupa trećih osoba.

Članak 10.

U svim javnim istupima od zaposlenika Instituta očekuje se da ne narušavaju ugled matične ustanove te da ne dovode javnost u zabludu predstavljanjem vlastitih stajališta kao službenih stajališta Instituta.

Odnos prema kolegama i suradnicima

Članak 11.

Zaposlenici su obvezni poštovati međusobno dostojanstvo i odnositi se civilizirano, bez predrasuda i diskriminacije.

Članak 12.

Nedopustivo je stvarati neprijateljsko radno okruženje uznemiravanjem te neprimjerenim ponašanjem koje ima za cilj povredu dostojanstva, ometanje ispunjavanja obveza ili smanjenje kvalitete života.

Odnos prema znanstvenom i stručnom radu

Članak 13.

(1) Zaposlenici su dužni provoditi znanstveni i stručni rad u skladu s najvišim etičkim standardima i standardima odgovorne provedbe tog rada. To uključuje, ali nije ograničeno na znanstvenu čestitost, kolegijalnost i izbjegavanje znanstvenog nepoštenja i prijevare u znanosti.

(2) Pri korištenju alata umjetne inteligencije zaposlenici Instituta dužni su postupati u skladu s načelima znanstvene čestitosti, profesionalne odgovornosti i dobre znanstvene prakse. Takvi alati ne smiju se koristiti kao zamjena za samostalnu stručnu ili znanstvenu prosudbu autora. Zaposlenik zadržava osobnu odgovornost za točnost, vjerodostojnost, izvornost i primjerenost svih sadržaja koje koristi ili predstavlja, neovisno o tome jesu li nastali uz pomoć takvih alata.

Članak 14.

Znanstvena čestitost zasniva se na sljedećim postavkama:

- pretpostavlja se da su svi sudionici znanstvene, odnosno stručne djelatnosti Instituta kompetentni u području svoga rada
- rezultati znanstvenog i stručnog rada, posebice znanstvenih istraživanja, prikupljaju se u skladu s najvišim standardima etičke i znanstvene prakse, poštujući najviše tehničke standarde
- potrebno je poduzeti sve razumne mjere da se osigura točnost i istinitost podataka koje su prikupile druge osobe, skupine ili ustanove i detaljno dokumentirati sve izvore i kakvoću podataka
- izvorni podaci trebaju se pohraniti, čuvati, obrađivati, koristiti i prenositi tako da se, unutar razumnih granica, spriječi njihov gubitak, uništenje, pristup nepozvanima, razotkrivanje povjerljivih i tajnih podataka ili moguće zlouporabe najmanje tijekom deset (10) godina od završetka istraživanja. Nakon objavljivanja rezultata svi izvorni podaci moraju, u razumnim okvirima, biti dostupni na uvid, osim ako ugovorom o izradi istraživanja nije drugačije određeno
- pretpostavlja se da je sva obrada podataka proizašlih iz istraživanja ispravna i u skladu sa znanstvenom metodologijom
- prije početka istraživanja ili pristupanja dobivenim resursima nužno je zatražiti sva potrebna odobrenja
- kod kašnjenja, redefiniranja ili završetka projekta, zaposlenici su o tome dužni obavijestiti Institut, a Institut ili voditelj istraživanja davatelje sredstava
- pretpostavlja se da prikazani rezultati istraživanja u bilo kojem obliku dosljedno odgovaraju provedenim istraživanjima te ni u najmanjoj mjeri ne postoji izmišljanje, krivotvorenje ili plagiranje podataka, rezultata, ideja, postupaka ili riječi u postupcima predlaganja, provođenja, revizije ili prikazivanja istraživanja
- pretpostavlja se da se pri korištenju alata umjetne inteligencije osiguravaju odgovarajući ljudski nadzor, samostalna stručna i znanstvena prosudba te da se poduzimaju sve razumne mjere radi provjere točnosti, vjerodostojnosti, izvora i prikladnosti svih sadržaja, podataka, navoda i rezultata koji se koriste ili predstavljaju.

Članak 15.

(1) Kolegijalnost i poštivanje autorstva podrazumijevaju da svi autori i suautori objavljenih znanstvenih djela zadovoljavaju sljedeće kriterije:

- djelatno sudjelovanje u razvoju ideje istraživanja, izradi koncepta i oblika istraživanja
- djelatno sudjelovanje u prikupljanju i obradi podataka i drugih materijala potrebnih za istraživanje ili tumačenju rezultata istraživanja
- djelatno sudjelovanje u oblikovanju ili kritičkoj reviziji teksta znanstvenog djela.

(2) Svaki autor, odnosno suautor treba zadovoljiti barem jedan od uvjeta iz svake navedene kategorije i moći braniti intelektualni sadržaj objavljenih djela.

(3) Nadređena funkcija unutar Instituta, financijska ili druga potpora nisu same po sebi kvalifikacije za prisvajanje autorstva.

(4) Svako sudjelovanje u istraživanju, koje ne predstavlja autorstvo, potrebno je odgovarajuće spomenuti.

(5) Mentorski odnos mora počivati na međusobnom uvažavanju i poštovanju intelektualnog vlasništva i drugih prava ostvarenih tijekom znanstvenog rada u okviru tog odnosa, bez iskorištavanja nadređenosti mentorskog položaja.

Članak 16.

Od zaposlenika Instituta zahtijeva se pridržavanje odgovarajućih međunarodnih i nacionalnih zakona i pravilnika o zaštiti ispitanika. Pri tome je potrebno jamčiti dobrovoljno sudjelovanje svih ispitanika, povjerljivost, tajnost i anonimnost podataka o ispitanicima te povoljan omjer boljitka i rizika za ispitanike.

Izbjegavanje znanstvenog nepoštenja i prijevare u znanosti

Članak 17.

Znanstveno nepoštenje u predlaganju, provođenju, recenziranju prijedloga ili objavljivanju rezultata istraživanja, znanstvenih, stručnih i drugih radova, predstavljaju radnje koje su u suprotnosti s načelima odgovorne provedbe istraživanja.

Članak 18.

Radnje koje predstavljaju znanstvenu prijavu i nepoštenje su, naročito, ali ne isključivo:

- izmišljanje podataka ili rezultata i njihovo objavljivanje
- krivotvorenje: zlouporaba materijalima istraživanja, opremom ili postupcima te mijenjanje i naknadna manipulacija izvornim podacima ili njihovo neutemeljeno ispuštanje iz analize (primjerice za svrhu „uljepšavanja“ rezultata)
- plagiranje: prepisivanje ili preuzimanje ideja, misli, riječi i rezultata drugih autora i prikazivanje kao svojih ili novih
- onemogućivanje rada drugih znanstvenika namjernim oštećivanjem ili uništavanjem materijala, opreme ili podataka
- suvišne, tj. dvostruke i višestruke publikacije istovjetnoga izvornog znanstvenog rezultata, znanstvenih, stručnih i ostalih radova, bez navođenja prethodnog izvora, osim ako je riječ o tekstu iz „preprinta“ sukladno dobroj znanstvenoj praksi
- istodobno slanje rukopisa znanstvenih radova na recenziju ili objavljivanje u više časopisa
- zlouporaba autorstva koja uključuje:
 - (a) poklonjeno autorstvo – navođenje kao autora osoba koje nemaju pravo na autorstvo, tj. ne ispunjavaju čl. 15. st. 1.
 - (b) podmetanje autorstva – dopisivanje autora bez njihovog znanja i pristanka

(c) prešućivanje autorstva – izostavljanje ili brisanje autora koji ispunjavaju uvjete za autorstvo s popisa autora

- namjerno krivo ili naklono citiranje literature
- iskrivljeno i neistinito obavješćavanje o stanju vlastitih radova (primjerice „u tisku“ ili „prihvaćen za objavljivanje“ ako to nije istina)
- skrivanje sukoba interesa i privrženosti
- korištenje alata umjetne inteligencije na način kojim se generiraju, koriste ili predstavljaju netočni, izmišljeni, krivotvoreni, plagirani ili na drugi način obmanjujući podaci, izvori, citati, rezultati ili zaključci, kao i predstavljanje sadržaja generiranog takvim alatima kao vlastitog izvornog stručnog ili znanstvenog doprinosa protivno pravilima struke i načelima znanstvene čestitosti.

Odgovornost ustanove

Članak 19.

Institut promiče standarde izvrsnosti, autonomije i zakonitosti znanstvenog i stručnog rada te podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja svojih zaposlenika.

Članak 20.

Transparentnost u propisima i djelovanju jedna je od temeljnih vrijednosti Instituta. Sva pravila i odredbe kojima se definiraju prava i obveze zaposlenika Instituta trebaju biti jasna, precizna i dostupna.

Članak 21.

Institut treba svim zaposlenicima osigurati jednake uvjete napredovanja na temelju ispunjavanja profesionalnih obveza, pri čemu procjena uspješnosti zaposlenika mora biti objektivna, nepristrana i utemeljena na unaprijed definiranim i transparentnim kriterijima.

Članak 22.

Institut mora štiti prava intelektualnog vlasništva zaposlenika. Ugovorima o suradnji ili drugim vrstama ugovora jasno će se odrediti koja prava pripadaju istraživačima i/ili, kada je primjenjivo, Institutu ili trećim stranama, uključujući vanjske komercijalne ili industrijske organizacije.

Članak 23.

Institut skrbi o poštivanju načela Kodeksa imenovanjem i radom Etičkog povjerenstva.

Etičko povjerenstvo

Članak 24.

(1) Etičko povjerenstvo (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) imenuje Znanstveno vijeće Instituta iz redova zaposlenika Instituta na rok od dvije godine s mogućnošću reizbora. Povjerenstvo se sastoji od tri člana, a uključuje dva znanstvenika i jednog predstavnika svih ostalih zaposlenika. Predsjednika Povjerenstva imenuje Znanstveno vijeće.

(2) Povjerenstvo je dužno ocijeniti i osuditi postupanje protivno odredbama ovoga dokumenta, pronaći rješenje za sporne situacije te svoje mišljenje donijeti u obliku preporuka i prijedloga većinom glasova.

(3) Postupak pred Povjerenstvom pokreće zaposlenik Instituta ili treća osoba pisanim zahtjevom s ciljem prosudbe etičnosti nekog postupka, o čemu se Povjerenstvo očituje u obliku mišljenja koje dostavlja ravnatelju, Znanstvenom vijeću i svima uključenima u spor unutar tri mjeseca od podnošenja zahtjeva.

(4) U svim postupcima koji se odnose na ostvarenje načela i pravila iz Kodeksa, zaposlenicima o čijim se pravima i interesima radi, Povjerenstvo treba osigurati mogućnost sudjelovanja u postupku, pravo da se izjasne o relevantnim navodima i iznesu svoje argumente, kao i ravnopravan položaj u postupku u odnosu na druge sudionike koji se nalaze u istom ili sličnom položaju.

Članak 25.

(1) Član Povjerenstva ne može sudjelovati u razmatranju niti odlučivanju u predmetu u kojem postoje okolnosti koje dovode u pitanje njegovu nepristranost ili stvaraju razumnu sumnju u njegovu objektivnost.

(2) Osobito će se smatrati da postoje razlozi za izuzeće ako je član Povjerenstva:

- podnositelj zahtjeva ili osoba na koju se zahtjev odnosi
- s osobom na koju se zahtjev/postupak odnosi u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, životnom partnerstvu, srodstvu u ravnoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stupnja, odnosno u tazbinskom srodstvu do drugog stupnja
- s osobom na koju se zahtjev/postupak odnosi u bliskom osobnom, poslovnom ili profesionalnom odnosu koji može utjecati na njegovu nepristranost
- sudjelovao u događaju koji je predmet postupka ili bi mogao biti svjedok u postupku
- prethodno javno zauzeo stajalište o predmetu postupka ili na drugi način pokazao predrasudu o njegovu ishodu
- u bilo kojim drugim okolnostima koje objektivno mogu dovesti u sumnju njegovu nepristranost.

(3) Član Povjerenstva dužan je bez odgađanja obavijestiti ostale članove Povjerenstva o postojanju okolnosti iz st. 1. i 2. ovoga članka te se izuzeti iz postupka.

(4) Zahtjev za izuzeće može podnijeti i podnositelj zahtjeva ili osoba na koju se postupak odnosi čim sazna za postojanje razloga za izuzeće, a najkasnije do donošenja mišljenja Povjerenstva.

(5) O zahtjevu za izuzeće odlučuju ostali članovi Povjerenstva bez sudjelovanja člana čije se izuzeće traži. Ako se zahtjev odnosi na predsjednika Povjerenstva, predsjedavanje u tom predmetu preuzima drugi član kojeg odrede preostali članovi Povjerenstva.

(6) Ako zbog izuzeća nije moguće osigurati odlučivanje Povjerenstva u propisanom sastavu, Znanstveno vijeće bez odgađanja imenuje zamjenskog člana samo za taj predmet.

(7) Odluka o izuzeću unosi se u zapisnik, uz kratko navođenje razloga, pri čemu se vodi računa o zaštiti privatnosti osoba uključenih u postupak.

Članak 26.

U situacijama u kojima postoji neslaganje oko tumačenja i primjene načela Kodeksa, zaposlenici Instituta trebaju nastojati sporna pitanja najprije riješiti unutar Instituta, a obraćanje izvan Instituta ograničiti samo na slučajeve u kojima je to primjereno i nužno.

Završne odredbe

Članak 27.

Sklapanjem ugovora o radu zaposlenik prihvaća ovaj Etički kodeks i obvezu ponašanja u skladu s njime.

Članak 28.

Izmjene i dopune Etičkog kodeksa provode se po istom postupku kao pri njegovu donošenju.

Članak 29.

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu osmog dana od objavljivanja na oglasnoj ploči Instituta.

Članak 30.

Znanstveno vijeće Instituta dužno je imenovati Povjerenstvo najkasnije u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu Etičkog kodeksa.

Za Institut

dr. sc. Slavko Bezeredi
predsjednik Znanstvenog vijeća

Klasa: 640-01/26-01/01
Urbroj: 251-733-04-26-36
Zagreb, 10. srpnja 2026.

Etički kodeks objavljen je na oglasnoj ploči Instituta 13. srpnja 2026., a stupa na snagu 21. srpnja 2026.